

7529 SAYILI KANUN İLE VERGİ USUL KANUNU'NUN MÜKERRER 298 VE GEÇİCİ 33. MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMIŞTIR

A- Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Takip Edilen Tutarların Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulması Sonucu Oluşan Düzeltme Farkları Dönem Kazancının Tespitinde Dikkate Alınmayacaktır.

30.10.2024 tarihli ve 32707 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7529 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle Vergi Usul Kanunu'nun "Enflasyon Düzeltmesi, Yeniden Değerleme Oranı ve Yeniden Değerleme" başlıklı mükerrer 298. maddesinin (A) fıkrasına, aşağıda belirtilen 10. bent eklenmiştir:

"10. Bu Kanun kapsamındaki muhasebe standartları uyarınca yapılmakta olan yatırımlar hesabında takip edilen tutarların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucunda oluşan ve bu hesabın alt hesabında izlenen düzeltme farkları, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

Özel fon hesabında bulunan bu tutarlar, yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirilmesi gereken dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınır.

Bu bent uyarınca özel fon hesabında izlenen ve dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayan tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu hesaplarda izlenen tutarlara ayrıca enflasyon düzeltmesi uygulanmaz.

Yatırım döneminde veya iktisadi kıymetin aktifleştirilmesinden

sonra işin bırakılması veya özel fon hesabında izlenen söz konusu tutarların bir kısmının veya tamamının başka bir hesaba nakledilmesi ya da işletmeden çekilmesi hallerinde, bu bent uyarınca dönem kazancında dikkate alınmayan tutarlar; işin bırakıldığı veya özel fon hesabının kısmen veya tamamen bu bent hükümlerine aykırı şekilde kullanıldığı dönemin kurum kazancının tespitinde dikkate alınır.”

Getirilen düzenlemenin etkileri şu şekildedir:

a) “258- Yapılmakta olan yatırımlar hesabı”, şirketlerin bilançolarının aktifinde “Maddi Duran Varlıklar” başlığı altında izlenmektedir. Yapılmakta olan yatırımlar hesabı, işletmede, yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların izlendiği hesaptır.

b) Söz konusu 10. bent, 01.01.2024 tarihinden itibaren geçerlidir. Bu nedenle, 2024 yılında I. ve II. geçici vergi dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesi işlemleri sonucunda oluşan düzeltme farkları, “698- Enflasyon Düzeltme Hesabı”ndan çıkartılıp, pasifte özel bir fon hesabına alınacaktır. III. geçici vergi döneminde ise “258- Yapılmakta olan yatırımlar hesabı” için enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan farklar “698- Enflasyon düzeltme hesabı” ile ilişkilendirilmeden, doğrudan pasifte oluşturulan özel fon hesabına aktarılacaktır. Bundan sonraki dönemlerdeki işlemlerde de bu şekilde devam edilecektir.

c) Yatırım tamamlandığında ilgili iktisadi kıymet aktifleştirilecektir. Özel bir fon hesabında izlenen, yapılmakta olan yatırımlara ilişkin enflasyon düzeltmesi farkları, aktifleştirme dönemi ile izleyen dört hesap dönemi içinde taksitler halinde dönem kazancına ilave edilecektir.

d) Özel fon hesabında izlenen tutarlar, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacak; ancak belirlenen ve ilan edilen bir önceki

yılın yeniden değerleme oranı ölçüsünde artırılacaktır.

Düzenlemede, özellikle muhasebeleştirme ve işlemleri takip açısından açık olmayan hususlar vardır. Bu nedenle, konuyla ilgili olarak kısa süre içinde bir Vergi Usul Kanunu Genel Teblięi ile açıklama yapılması beklenmektedir.

B- Enflasyon Düzeltmesinden Kaynaklanan Kar ve Zarar Farklarının Kurum Kazancının Tespitinde Dikkate Alınmayacağı Şirketlerin Kapsamı Genişletilmiştir.

Vergi Usul Kanunu'nun geçici 33. maddesinin 4. fıkrası uyarınca, bazı şirketler için 2024 ve 2025 yıllarında yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı, kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır. 30.10.2024 tarihli ve 32707 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7529 sayılı Kanun'un 12. maddesiyle VUK'un geçici 33. maddesinde belirtilen şirketlerin kapsamı genişletilmiştir. Değişiklik öncesi, VUK'un geçici 33/4. maddesi aşağıdaki gibidir:

"...Bankalar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamındaki şirketler, ödeme ve elektronik para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri tarafından geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı, kazancın tespitinde dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamında belirlenen dönemleri geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere bir hesap dönemi kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir..."

Yapılan değişiklik ile yukarıda belirtilen şirketlere ilaveten, aşağıdaki şirketler için de 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı, kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

a) Tasfiye ve iflas halindeki şirketler,

b) İktisadi devlet teşekkülleri,

c) Kamu iktisadi kuruluşları.

7529 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile VUK'un geçici 33. maddesinin 4. fıkrasına "tasfiye ve iflas halindeki şirketlerle ilgili olarak aşağıdaki cümleler eklenmiştir:

"Bu fıkra hükümleri; tasfiye halindeki şirketler açısından kurumların tasfiyeye girmesine ilişkin genel kurul kararının tescil edildiği tarihin içinde bulunduğu hesap döneminden, iflas halindeki şirketler açısından ise iflasın açıldığı tarihin içinde bulunduğu hesap döneminden itibaren uygulanır. Bu tarihten önce geçici vergi dönemlerine ilişkin yapılmış olan enflasyon düzeltmesine yönelik geriye dönük herhangi bir düzeltme yapılmaz. Tasfiyeden vazgeçilmesi ya da iflasın kaldırılması durumunda, tasfiyeden vazgeçilen tarihin veya iflasın kaldırılmasına ilişkin mahkeme karar tarihinin içinde bulunduğu geçici vergi döneminden itibaren enflasyon düzeltmesi uygulanır. Tasfiyeden vazgeçilmesi veya iflasın kaldırılması hallerinde, bu fıkra uyarınca dönem kazancında dikkate alınmayan tutarlar tasfiyeden vazgeçildiği veya iflasın kaldırıldığı dönem kazancının tespitinde dikkate alınır."

Düzenlemede belirtilen iktisadi devlet teşekkülü ve kamu iktisadi kuruluşunun tanımı aşağıdaki gibidir:

İktisadi devlet teşekkülü, sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür.

Kamu iktisadi kuruluşu, sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.